

KARATAY BELEDİYESİ
KARATAY BELEDİYESİ'NİN
KATKILARIYLA

Merhaba
merhabahaber.com

f /akademiksayfalar

Kurucusu:
Dr. Mehmet Ali UZ

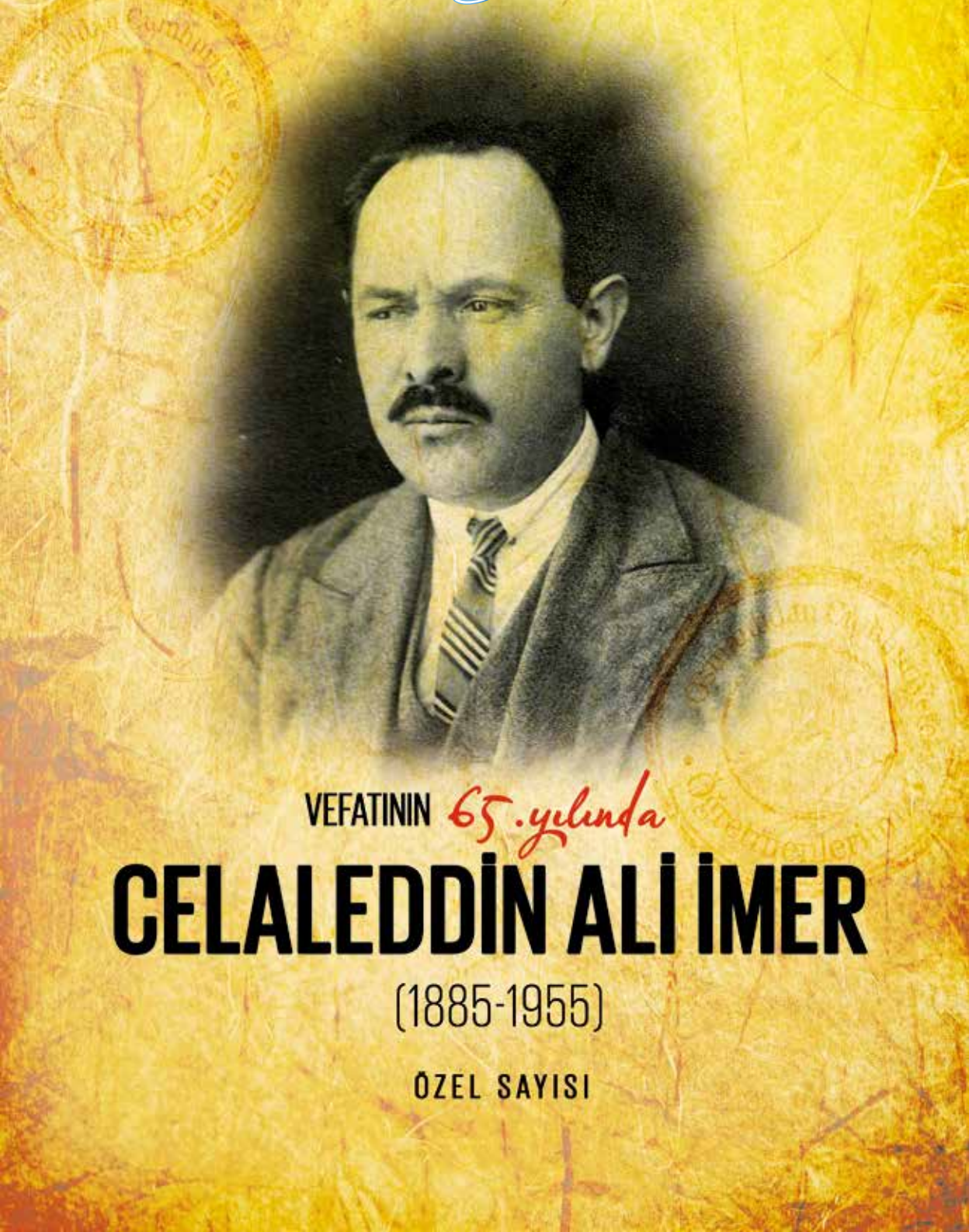
CİLT: 19 • SAYI: 4
12 ŞUBAT 2020 ÇARŞAMBA

KADEMİK

Sayfalar

Hazırlayanlar: **Dr. Mehmet Ali UZ** - **Serdar CEYLAN**
maliz@merhabagazetesi.com.tr - srceylan@hotmail.com

VEFATININ *65.yılında*

CELALEDDİN ALİ İMER

(1885-1955)

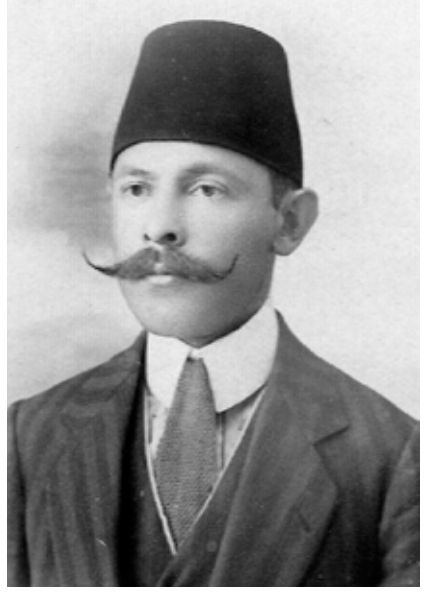
ÖZEL SAYISI

CELALEDDİN ALİ İMER (1885-1955)

Hazırlayanlar: Ahmet ÇELİK - Av. Serdar CEYLAN

Konya Ereğli'de 1301/1885'te doğdu.⁽¹⁾ Babası Mesnevihan ve İstanbullu Çelebilerden Salih Bey'in oğlu Ali Çelebi'dir. Mevlâna Dergâhı postnişini Hacı Mehmed Çelebi'nin (öl.1230/1815) amcasının oğlu ve damadı olan M. Emin Molla Çelebi'nin kızlarından Hatice Tüti Hanım, 1241/1826 yılında Bayburtlu Salih Ağa ile evlenmiş; bu evlilikten doğan Ali (Rıza) Çelebi, Huriye Hanım'la evlenmiştir. Ali Çelebi, bir ara 1884-1885 yılları arasında Ereğli Kazası Aşar İdaresi memurluğu ve 1888'de Ereğli Kazası Menafi Komisyonu başkanlığı yapmıştır.

Annesi, Sultan Abdülmecit dönemi binbaşlarından Hacı Mustafa Ağa'nın kızı Huriye Hanım'dır. Ablası Siddika UZLUK (1879-1974) Ahmet Hamdi Bey ile evlenmiş, Şehabettin UZLUK (1900-1989)⁽²⁾ ile Mustafa Nafiz UZLUK (1902-1974)⁽³⁾ isimli iki oğlu olmuştur.⁽⁴⁾

Celaleddin Ali, ilk tahsilini Mevlâna Dergâhı yakınlarındaki Çelebi çocuklarının okuduğu ilk mektepte gördü. Ardından Konya İdadisi'nde yatılı okudu. Konya Lisesi günlerini kendisi şöyle anlatır:

“Avukat Mümtaz Ataman'la bu yazar 1319/1901 tarihinde ve Konya İdadisinden ben yatılı talebe iken sınıf arkadaşı idik. Her ikimizde bu günkü orta kısım ikinci sınıfta bulunuyorduk. İşte bu sıralarda aramızda kardeşçe bir anlaşma ve kaynaşma başlamıştı. Böylelikle 1907 tarihinde son sınıfa gelmiştik. İngiltere, Fransa İtalya ve Mısır'da Genç Türkler'in neşrettikleri gazeteleri vakit vakit okuyor ve meşrutiyet hakkında bizlerde bir meyil artıyordu. Tam

(1) Celaleddin Ali, Karapınar'ı anlattığı “Acı Sözler” adlı makalesinde şunları kaydeder: “Ben Ereğliyim. Orada doğdum. 15 yaşında idim. Henüz Ereğli'ye şimendifer bileti kesip bitmemiş olduğundan buraya yani Konya'ya kadar gelecek olan bizler bu mahrumiyet karşısında önceleri çift atlı yük arabalarına ve daha sonra da o zamanda şık birer binek ve taşıt olan çift atlı yaylılara atlayıp Ereğli'den kalkar kasabamıza kadar gelir bir gece kalır ve o meşhur yaylaya çıkan siz yerlilerin gözlerinizi görmeden kasabanın ortasında bulunan meşhur hana giderdik. Kasabada kalan ve aç bırakılan kedilerinizin üşüştüğü, saldırdıkları anda geceleyin yemeklerimiz yenmemek için nöbet beklerdik veyahut bu hain aç kedilerin saldırısından masun bulundurmak için dediğim gibi ya nöbet bekler veyahut uyuyarak kedilerim karınlarını doyurmasına yiyeceklerimizi mecburi olarak terk eylerdik.” Yeni Konya 24 Haziran 1954.

(2) Serdar Ceylan, “Uzlu, Şahabettin”, Konya Ansiklopedisi, C. 9, s. 3.

(3) Hasan Özönder, “Uzlu, Feridun Nafiz”, Konya Ansiklopedisi, C. 9, s. 29, 30.

(4) UZLUK Ailesi; Konya ili, Karatay ilçesi, Şems-i Tebrizi Mahallesi, Cilt: 149, Hane: 730'da nüfusa

kayıtlıdır. Eski kayıtları; Konya, Karatay, Çiftemerdiven Mahallesi, Cilt: 126, Hane37'dir. Buraya naklen geldikleri kayıt ise; Konya, Ereğli, Pirömerli, 4. Hane'dir.

Vatanperver Celal Hoca

bu senede Namık Kemal merhumun “Celaleddin Harzemşah” adındaki o piyesini işitmiş ve Mümtaz’a söylemiştim. Bu vefalı arkadaş hemen kitabı bana getirmişti. Dokuz perdelik ve bir şaheser olan bu kitabı okumaya koyuldum. Hatıralarımda yanılmıyorsam ezberlercesine iki-üç defa okumuştum ve ona da kanmayarak o zaman ucuza satılan donuk renkli pencere kâğıtlarından bir haylice satın aşarak kitabı baştanbaşa kopya etmiştim. Tam bu sırada hem mürebbitimiz hem de öğretmenimiz olan Abdülgani (Aksoy) Efendi rahmetli hocamız beni suçüstüne yakaladı ve alaylı bir gülüşle kitabı elimden aldı. Böyle bir eseri ve kitabı okumanın yasak olduğunu bilip bilmediğimi sordu ve kitabı alıp götürdü. Hakkımda ceza olarak hiçbir muamele yapmaya kıyam etmemiş ise de Mümtaz kardeşin kitabını kendi kütüphanesine malkayıttığı muhakkaktı. Bende şafağın attığı belli idi. Artık bu korkunç ve acıklı olayı sınıf arkadaşım ve kardeşim Mümtaz Efendi’ye gizlice söyledim. Rahmetli Mümtaz “Ses çıkarmayalım susalım

kardeşim.” demişti.”⁽⁵⁾

Konya Lisesinden sonra Selânik Ziraat Mektebine gönderilmek istenmişse de annesi ve kız kardeşinin yalnızlığı gitmesine engel oldu. Girdiği Konya Hukuk Mektebi ikinci sınıfından ayrıldı. Kendisi şöyle anlatır:

“1907 yazında mektebi bitirdik. “1908 Meşrutiyeti” bir yıl sonra patlak verdi. İşte bu yazar ailevi bazı etkiler dolayısıyla doğum yeri olan Konya Ereğli’sine çekildim. Orada yine aynı gayretlerimize devam ediyorduk. İşte meşrutiyetin ilanını duyan bizler çılgına dönmüştük. Ben de 1911 yılında hukuk müntesibi olmak istemiş bir taraftan dahi kâh memuriyet ve kâh öğretmenliğe kendimi vermiştim. Bu sıralarda Meşriki İrfan diye ad konulan yine haftada iki üç defa çıkan bir gazete dahi vardı. Biz orada sırada “nevheves” olarak yazılar yazmaya başlamıştık.”⁽⁶⁾

VATANPERVER

Celaleddin Ali, Balkan Harbi sırasında Çelebi ailesi fertlerinin askere gitme mecburiyeti olmamasına rağmen gönüllü olarak askerliğe katılarak ihtiyat zabiti oldu. Trablus’a gideceği sırada I. Cihan Harbi patlak verince Şark-Kafkas cephesine gönderildi. Ali İhsan Sabis Paşa komutasındaki 6. Ordu’ya katıldı. Beş yıl bu cephede başarılar gösterdi.

Kendisi bir yazısında şöyle kaydetmektedir: “Kapkara günlerle dolu Birinci Cihan Harbinden sonra Mondros Mütarekesinin imzasını müteakip o sıralarda ihtiyat zabiti olarak vazifemizi yapmakta olduğumuz İran Azerbaycan’ından ayrılarak Trabzon ve o günlerdeki yürek sızlatan İstanbul tarikiyle (yoluyla) terhisen (1919’da) Konya’ya geldik.”⁽⁷⁾

Konya’ya dönüşünde cephedeki

(5) Selçuk, 13 Haziran 1950.

(6) Selçuk, 13 Haziran 1950.

(7) Yeni Konya, 4 Mart 1953.

gayretlerine karşı altın madalya ile ödüllendirildi. Askerlik görevi sona erince Orta Tedrisat Öğretmenlik imtihanına girerek diploma aldı. 13 Nisan 1335/1919 tarihinden itibaren Konya Sanayi Mektebi'nde görev başlandı. Bu günleri Celaleddin Ali şöyle anlatmaktadır:

“Dönüşümüzün ferdası sayılabilecek bir zamanı müteakip Konya Sanayi Mektebi'ne ihtisasımız dâhilinde olan tarih ve coğrafya muallimi

olarak tayin olunduk. 10-12 sene bu vazifeyi ifa ettik. O zamanlarda da bu günkü zeki ve kıymetli muallimler müstait ve çalışkan genç talebeler mektebi adeta istila etmişti. Ancak şimdikiyle farkımız Vilayet hususi idaresi emrinde olan bu yuvanın muallimleri olan bizler aylarca maaş alamıyor 140-150 yatılı talebe eksik gıdalanıyordu.”⁽⁸⁾

(8) Yeni Konya, 4 Mart 1953.

Soldan sağa oturanlar; Elmas İmer, kucaktaki çocuk Kutluk İmer, Celaleddin İmer, Sıdika - Şehabettin Uzluk. Ayaktakiler; Bedia - Kubilay - Sabahattin - Oğuz - Güzin - Ümit İmer

Ekim 1920'de patlak veren Deli-başı olayında Daru'l-muallimin ve Askeri okulların savunulması Arap-kırlizade Yüzbaşı Osman Nuri Bey ile mülazım ve muallim Celaleddin Ali'ye verilmişti. Onlar da İnce Minareli (Medrese)'de bulunan Askeri Depo'dan yüz kadar silah temin ederek öğrencilerle birlikte savunmaya başlarlar. Fakat o kadar silahtan ancak on sekizi işe yarar. Gerisi bozuk çıkmış, işlemez halde bulunmuştur. Bu on sekiz silahtan dokuzu binanın sağ, dokuzunu da sol köşesindeki balkonlarına yerleştirilerek iyi silah kullanan öğrencilerin ellerine verilir. Diğer öğrenciler de üst kattaki yatakhaneye çıkarılarak sessizce neticeyi beklemeye davet edilir. Okulun kapıları sıkıca örtülmüş, arkalarına kum torbaları yığılmıştır. Öğretmen ve mevcut öğrencilerin gayretiyle yapılan bu savunma çok sürmez, talebeden Halepli Muzaffer'le birlikte iki kişi yaralanır. Çatışma toplam altı saat sürmüştür.

Müdafaadan birkaç gün sonra, Celaleddin Ali Bey, yeğeni tarafından Abdürreşid bağlarına kaçırılır. Fakat durumu haber alan birkaç mütejaviz, saklandığı yerden çıkıp, elinden tabancasını alarak öl-

dürmek isterken yeğenin hanımı engel olur, daha sonra da Saraç Kemal tarafından kurtarılarak evine gönderilir.⁽⁹⁾ Celaleddin Ali, bu olay sonuçlandıktan sonra Delibaşı Mehmet'in Alibeyhüyüğü'ndeki cephanesini Konya'ya getirmekle görevlendirildi.

Sanayi Mektebi'nden sonra Daru'l-hilafe Medresesi, Askeri İdadi, daha sonra Konya Daru'l-mualliminde tarih ve coğrafya öğretmenliği yaptı. Konya Öğretmen Okulu'nda görevli iken bu okulun 1935'te yılında Adana'ya taşınması üzerine 1 Mart 1936'dan itibaren Konya Lisesi'nde tarih öğretmeni olarak devam etti. 13 Temmuz 1950'de yaş haddinden dolayı emekli oldu. Öğrencileri tarafından "Vatanperver Celal Hoca" olarak anılmıştır.

ŞAHSİYETİ

Feridun Nâfiz Uzluk, dayısı Celaleddin Ali İmer hakkında şu bilgileri vermektedir:

"Mevlâna oğullarından Konya Lisesi tarih öğretmeni Celaleddin Ali

(9) Mehmet Önder, Delibaş Hadisesi, s.163-164.

1950 yılında emekliye ayrıldıktan sonra bütün zamanlarını zengin kitaplığı içerisinde geçirmekte idi. Çok sevdiği Mevlâna ile Mevlevîliğe ait mevzularla tababetimizi (tıp konularını) ilgilendiren konuları tarih kitaplarından özetleyerek bize haber veriyordu. Hayatının son günlerinde

kitapçılarda bulamadığımız bazı nadir eserleri -faraza Hekimbaşızâde Hızır İlyas Efendi'nin Târih-i Vakâyi-i Enderûn adlı eseri onlardan birisidir- Tıp Tarihi Enstitüsü'ne armağan etti. Onun bize gösterdiği bu yakın, candan ilgiye bir karşılık olmak üzere değerli ressam Murtaza Ekler Bey'e yağlıboya resmini yaptırtıp enstitümüzün şeref salonuna koyduk."

Celeleddin Ali, Konya ve Mülhakatı Eski Eserleri Sevenleri Cemiyeti kurucuları arasında yer aldı.⁽¹⁰⁾

MAKALE VE ESERLERİ

Konya'da neşredilen Hakem, Halk, Hayat, Meşriki irfan, Babalık, İbret, Ekekon, Selçuk, Yeni Meraç ve Yeni Konya gazeteleriyle Hak Yolu ve Konya dergilerinde birçok makaleleri neşredildi. Makalelerinden bazıları şunlardır:

İŞ OCAĞI:

Konya'da Selçuki Asarı Atıkası: İnce Minare (28 Kasım 1924 sy.1, s.5-6);

Şerafeddin Camii (5 Kasım 1924, sy.2, s.4-5).

(10) Ekekon 28 Aralık 1944.

Dumlupınar Şehitliğini ziyaret hatırası 6 Ekim 1924

KONYA DERGİSİ:

Türkiye Maarif Tarihi (Kasım 1941, sy.38, s.58 sy.39, s.53, Temmuz 1942, sy.45, s.51);

Konya Vilayeti Sınırlarındaki Kemreli Beli Hakkında Bir Dilek (Şubat 1942, sy.40, s.61);

Üstad Ferit Uğur'u da Kaybettik (Mart 1942, sy.41, s.37);

Selçuk Tababeti ve Tarihi, (Haziran 1942, sy.44, s.31);

İlgın Kaplıcası (Haziran 1945, sy.80, s.29);

Hamdi Onaltımart'ın Ölümü Münasebetiyle (Mart 1946, sy.89, s.17);

Ereğli Bez Fabrikası (Eylül-Ekim 1946, sy.95-96, s.13);

Konya İlinde Meyvecilik Sebzeçilik (Ocak-Mart 1947, sy.99-101, s.2);

Konya Vilayeti Sınırlarındaki Kemerekbeli Hakkında Bir Dilek (Şubat 1942, sy.10)

BABALIK:

Bir Hatıra-i Müellime, (18 Kasım 1926);

Çumra'da Ziraat (27 Kasım 1927);

Konya Ovası ve Su ihtiyacı (13 Eylül 1928);

Meram Bağları İle Yanındaki Köyceğiz'de Halkın Su Faaliyetleri (10 Ekim 1928);

Muzaffer Hâmid'in Ölümü Münasebetiyle (30 Ekim-7 Kasım 1934);

Sanayi Mektebi, Hâli, İstikbali ve Temennilerim (25 Ocak 1927);

Selçuk Hekimleri ve Sultan Alâeddin Makalesi Münasebetiyle (21 Ağustos 1923).

EKEKON:

Bozkır Sınırlarında Eski Eserler (13-14 Eylül 1936);

Yörüklerde Nüfus Meselesi ve Sanat (18 Eylül 1936);

Karamanoğlu Döşemesi, Bıçakçı Yokuşları ve Ormanları (26-30 Eylül 1936);

Yörüklerde Nüfus Meselesi ve Sanat (18-19 Eylül 1936);

Konya ve Civarında Bilgileri ile Anılanlar (4 Aralık 1943)

SELÇUK:

Konya Ovasının Sulaması, (8 Temmuz 1947);

Şehrimizdeki Askeri Ortaokulda Gördüklerim (21 Nisan 1950);

Avukat Mümtaz Ataman Rahmetli ve Hazin İki Hatıra (13 Haziran 1950);

Tarihçi Gözüyle (8 Aralık 1950).

YENİ MERAM:

Elektrik ve Su İşleri Hakkında (17 Mayıs 1951);

Konya Sulama Kanallarının İslahına Dair (24 Mart 1952);

Konya'nın Elektrik ve İçme Su İşleri Hakkında (27 Haziran 1951);

Ziya Barlas'ın Ölümü Üzerine, (8 Nisan 1952);

1950 İlk Pakistan Büyükelçisi Mian Beşir Ahmed ile

Konya İçme Suyunun Tarihçesi ve İçme Suyu (11 Eylül 1955);

Mekke Medine ve Cidde'de Hacılarımız İçin Bir Türk Pavyonu Yapılamaz mı? (25 Şubat 1953);

İç Anadolu Orta Anadolu Çorak ve Çöl müdür? (4 Kasım 1953);

Beyşehir'deki Eski Eserler ve Bakımsızlığından Duyduğumuz Teessür ve Telehhüflerimiz (13 Kasım 1953);

Beyşehir Gölü Çevresindeki Bayındırlık ve İskan İşleri (14 Kasım 1953);

Eski Fahreddin Paşa Parkının Elemlı Hali (5 Eylül 1954);

YENİ KONYA:

Konya'mızla Çevresinin Elektrik Gücüne Kavuşması ve Hidro-Elektrik Gücünden Faydalanma (23 Ağustos 1951);

Konya'nın İçme Suyu (30 Temmuz 1951);

Acı Sözler (24-25 Haziran 1954);

Kız Lisesi Kolej ve İlahiyat Okulu (19 Aralık 1954);

Çanakale Vilayetinin Coğrafi ve Tarihi Durumu (11-12 Şubat 1955);

Stuttgart Teknik Üniversitesi Direktörü Mösyö Valter'in Görüşleri Dolayısıyla (27 Ekim 1955);

Sanat Okulundaki İki Atölye Hakkında (4 Mart 1953);

Konya Erkek Sanat Okulunun Tarihçesi (10 Mart 1953);

Kız Koleji ve İlahiyat Okulu (19 Aralık 1954);

Güneydoğu İlleri (9 Mart 1952);

Şark Harekâtından Bazı Notlar (17 Kasım 1953);

Sanat Okulu Okulundaki İki Atölye Hakkında (4 Mart 1953);

Hemşerimiz Abdullah Atıf Tüzüner (24 Mayıs 1954)

Ayrıca, Ahmet Remzi Akyürek'in Farsçadan Türkçeye çevirdiği Şeyh Sadreddin Konevi'nin "Tafsiratü'l-mübtedi ve Tezkiretü'l-münthehi" adlı kitabı için kaleme aldığı bir inceleme yazısı ile değerli bir biyografisi İstanbul Belediyesi'nin bastıracağı Muallim Cevdet Hatıra kitabı içinde yer aldı.⁽¹¹⁾

Celaeddin Ali Bey'in hazırlamış olduğu "Konya ve Havalisi" ve "Konya Vakayı İsyaniyesi" adlı iki çalışması basılamamıştır. İsyani ile ilgili eseri belgeler ve notlarıyla birlikte Konya Halkevi Kültür Kolundaki masasından çalınmıştır.

(11) İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Bel-Mtf-071147.

AİLESİ VE ÇOCUKLARI

Mevlana soyundan Hacı Bahri Efendi oğlu Hacı Mehmet Pertev Efendi ile Raziye Hanım'ın kızı Elmas Hanım (1895-1968) ⁽¹²⁾ ile evlendi. Dört oğlu iki kızı dünyaya geldi. ⁽¹³⁾

Sabahattin İMER, 29 Şubat 1914'te Konya'da doğdu. ⁽¹⁴⁾ 1932 yılı Konya Lisesini ardından Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ni bitirdi. İsmail İŞİK'in kızı Muhsine Hanım (1918-2009) ile evlenmiş, Celalettin Sencer (1942) ve Selçuk (1948) isimli iki oğlu olmuştur. Berlin Teknik Üniversitesi'nden mezun olan Dr. Selçuk İMER, Almanya'da yaşamaktadır. Prof. Dr. Celalettin Sencer İMER de Berlin Teknik Üniversitesi'nden 1968 yılında Metalurji Yüksek Mühendisi olarak mezun oldu. 1973 de doktorasını verdi. 1973-1982 yılları arasında Berlin Teknik Üniversitesi'nde bilimsel çalışmalar ve öğretim üyeliği yaptı.

(12) Elmas Hanım'ın Şerife, Ahmet ve Mustafa isimli üç kardeşi vardır. Mümtaz Kuru (1888-1962) ile Sait Kuru amcalarıdır. Babannesi; Hacı Hatice Hanım, Konya Belediye Reisliği yapan ve Konya mebusu olan Hacı Fasih Efendi'nin kızıdır. Hacı Fasih Efendi'nin eşinin kardeşi de Ali Çelebi'dir.

(13) İMER Ailesi, Konya ili, Meram ilçesi, Sahibata Mahallesi, 75. Cilt, 1982. Hane'de nüfusa kayıtlıdır. (14) Doğum tarihi nüfus kayıtlarında ise; 01.07.1915'dir.

Türkiye'de çeşitli üniversitelerde ve kamu kurumlarında görev yaptı. Zahide Hanım ile evlendi. Tuğrul, Çağrı ve Bilge isimli üç çocuğu vardır.

Sabahattin İMER, gezmek için geldiği Konya'da geçirdiği ani bir kalp krizinden kurtulamayarak 12 Aralık 1962'de Konya'da vefat etti.

Mezar taşı kitabesi ise şöyledir: "Hazret-i Mevlânâ oğullarından Yüksek Ziraat Mühendisi, Ziraat Fakültesi Öğretim Görevlisi Sabahattin İmer'in kabridir. Ruhuna Fatih... Doğum: 29 Şubat 1914, Ölüm:12 Aralık 1962..."

Dr. Mehmet Oğuz İMER, 1921'de Konya'da doğdu. Konya Lisesini 1941 yılında bitirdi. Tıp eğitimi gördü. Ereğli Müftüzade Reşit TOLUN'un ⁽¹⁵⁾ kızı Mediha Hanım (1926-2005) ile evlendi. Reşit Celalettin (1954) ile Elmas Gülbün (1956) isimli iki çocukları oldu. 22 Mayıs 1986'da Konya'da vefat etti. Üçler Mezarlığı'na aile kabristanına defnedildi.

Av. Mustafa Kubilay İMER, 1928'de Konya'da doğdu. Konya Lisesini bitirdikten sonra, İstanbul Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Uzun süre gazetecilik ve avukatlık yaparken 1969, 1973 yıllarında Adalet Partisi'nden ve 1977 seçimlerinde de Demokratik Partiden Konya milletvekili seçildi. Beyhan Hanım ile evlendi. Pertev ile Elmas isimli iki çocukları oldu. Mustafa Kubilay 11 Haziran 1979'da Ankara'da vefat etti. Cenazesi Konya'ya getirilerek Üçler Mezarlığı'na defnedildi. ⁽¹⁶⁾

Ümit Aksungur İMER, 24 Ağustos 1931 tarihinde doğdu. Küçük yaşta 4 Şubat 1944 tarihinde vefat etmiştir. ⁽¹⁷⁾

(15) Ereğli Müftüsü Hacı Osman Efendi'nin küçük oğludur.

(16) TBMM Albümü, c.2, s.1068; Yeni Konya, 13 Haziran 1979.

(17) Ekekon gazetesinde "Ölüm" başlığı ile çıkan haber şöyledir: "Emektar öğretmenlerimizden lise tarih hocası Celalettin İmer, 13 yaşındaki sevgili oğlunu ani bir iltihap ve ameliyat neticesinde kaybetmiştir. Acısına iştirak eder başsağlığı dileriz."

Konya Kız Orta Mektebi - 1927

Kutluk İMER, 1937'de Konya'da doğdu. Sıdıka Hanım ile evlendi. Muhammed ile Kutay isimli iki çocukları oldu. 14 Mayıs 1990'da Konya'da vefat etti.⁽¹⁸⁾

Vedia İMER (SİNANGİL), 1920'de Konya'da doğdu. Kız Öğretmen Okulu'ndan mezun oldu. Mehmet Derviş Sinangil (1915-1986) ile evlendi. Sina isimli bir oğlu ile Sema isimli bir kızı oldu. 02 Kasım 1969'da Konya'da vefat etti.⁽¹⁹⁾

Güzin Türkan İMER (ATADEMİR), 1923'te Konya'da doğdu. Konya Kız Tatbikat Okulu, Kız Öğretmen Okulu'nun orta kısmı ve 1942 yılında Konya Lisesi'ni birincilikle bitirdi. Konya Lisesinin ilk kız öğrencilerindendir. Önce Konya Kız Öğretmen Okulu'ndan Türkçe sonrada Konya Lisesi Fransızca öğretmenliği görevinde bulundu. 1946'da öğretmenlikten ayrılıp Ankara Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde Fransız Filolojisinde öğrenimine devam ederek buradan mezun oldu. Öğretmenlik görevine 1960 ihtilal sonrasında yeniden dönerek TED Ankara Koleji'nde çalıştı. Dokuz yıl

Ankara Hacettepe Üniversitesi Fransızca Bölüm başkanlığı ve Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde çalıştı. Fransızca öğretim görevlisi olarak üniversitede görev yaparken 1985'de emekli oldu. Güzin Türkan, Demokrat Parti Konya milletvekili Prof. Dr. Hamdi Ragıp Atademir'in (1908-1976) eşidir. Sezgi (TÖRÜNER) (1950-2014) adında bir kızı ile Ragıp (d.1951) adında bir oğlu vardır. Sezgi Törüner'in Gökçe; Ragıp Atademir'in ise Serdar ve Zeynep isimli çocukları vardır. Güzin Hanım, 24 Mart 2018'de Ankara'da vefat etti.

VEFATI

Celaledin Ali İmer, 3 Aralık 1955'te Konya'da vefat etti ve Üçler Mezarlığına defnedildi.

Mezar taşında: "Ömrünü harp meydanlarında ve memleket çocuklarının öğretiminde harcayan lise tarih ve coğrafya öğretmeni Mevlana oğullarından Celaledin Ali İmer'in ruhuna Fatıha. 30.05.1885-3.12.1955" yazılıdır. Allah rahmet eylesin...

HAKKINDA YAZILANLAR

"Acı bir kayıp" başlığı ile Yeni Me-

Nüfus kaydında vefat tarihi; 03/02/1944'dür.
(18) Yeni Konya, 16 Mayıs 1990.
(19) Yeni Konya, 4 Kasım 1969.

ram gazetesi onun vefat haberini okuyucularına şöyle duyurmuştur:

“Mebuslarımızdan Prof. Hamdi Rağıp Atademir ile Petrol Ofisi acentesi Derviş Sinangil’in kayınpederi Sabahaddin İmer, Oğuz İmer, Kubilay İmer, Kutluğ İmer ile Vedia Sinangil ve Güzin Atademir’in babaları, Mimar Şehabettin Uzluk ve Profesör Doktor Feridun Nafiz Uzluk’un dayıları, Altınmakas Ahmet Koru’nun eniştesi Mümtaz Koru, Rıfki Koru ve arkadaşımız Dr. Hulki Amil Keymen’in yakın akrabalarından Konyanın tanınmış siması Celaleddin Ali İmer önceki gece 22.10’da beyin kanamasından vefat etmiştir. Merhum dün öğle namazını müteakip Kapı Camii şerifinde cenaze namazı kılındıktan sonra yakınlarının ve kendisini tanıyanların gözyaşları arasında Üçler Mezarlığındaki ebedi istirahatgahına tevdi olunmuştur.”⁽²⁰⁾

Mehmet Önder (1926-2004) vefatından sonraki günlerde “Acı bir kayıp Celaleddin Ali İmer” başlığı ile onun hakkındaki duygularını şöyle dile getirmektedir:

“Bir hoş oldum. Kimin yüzüne baksam kime selam versem acaba

yarın da görebilecek miyim diye endişe ediyorum hep. Acı haberden birkaç gün önce idi. Müzeyi teşrif etmiş ziyarette bulunmuşlardı. Birlikte bir kahve içimi konuştuk. Bir eski eserin tamirâtı için benden izahat istedi. Müzaheretinde bulunaçağını elinden geleni yapacağını söyledi. Dün acı haber ulaşınca inanamadım bir şeyler söyleyemedim ne diyebildim ki bu ilahi emir karşısında. Güya bu gün buluşacaktık ve birlikte bir program yaparak konuştuğumuz mevzunun tatbikatına geçecektik. Kısmet değilmiş meğer.

Milli Mücadele yıllarında genç bir yedek subay olarak cepheden cepheye koştuğu günler, Delibaş hadisesinden talebeleri ile birlikte Daru’l-muallimin (şimdiki lise) binasından müdafaaya geçmiş sonuna kadar dayanmıştı. Sonra birkaç defa daha ölümle karşı karşıya geldi. Korkmadı. Bir defasında Kars cephesinden yanındaki birkaç neferle bir düşman takımına karşı saatlerce direnmiş yerinden bir adım geri çekilmemişti. Bu cephenin kahraman Celal’i hocam Celaleddin Ali İmer’di.

Kurtuluş savaşı sonrası taptaze Cumhuriyet idealist, inkılapçı bir öğretmen olarak bu defa fikir ordusunda yer aldı. Daru’l-muallimin

(20) Yeni Meram, 5 Aralık 1955.

Alaaddin Şehitler Anıtı - 1936

Mektebinde, Kız Öğretmen Okulunda, ortaokulda, Sanat Enstitüsünde, Lisede Türkçe, tarih, coğrafya derslerini okuttu. Yıllarca okutup yetiştirdiği talebelerden pek çoğu bu gün mühim mevkileri işgal ediyor. Talebelerinin ona verdiği Vatansever Celal Hoca lakabı garazsız ivazsız samimiyetin o sevginin hürmetin ifadesi idi. Vatanını ömrü boyunca sevdi. Memleketine bütün gücü ve kuvvetiyle hizmet etti. Basın hayatında Konya'nın en eski gazetecileri safında müstesna yerini almıştı. Son günlere kadar "Memleket Meseleleri" etrafında yazılar yazdı. Hayır cemiyetlerinde bilfiil vazife aldı. Biraz ihtiyarlamasına rağmen enerjisinden hiçbir şey kaybetmemişti. Çok çalışırdı. Menfaat şaibesinden uzak çalışırdı. Konya için çalışırdı. Emekliye ayrıldı. Yine boş durmadı koştu yoruldu memleket için hizmet etti. Herkes sever hürmet ederdi, yedisinden yetmişine kadar. Bir çelebi tevazu içinde ihtirassız, gani gönüllü, hoş sohbet, iyiliksever hocamız, bizleri öksüz bırakarak çekip gitti. Küllü nefsin zaiyatı'l-mevt (Her nefis ölümü tadacaktır). Elden bir şey gelmiyor. Allah rahmet eylesin."⁽²¹⁾

Dr. Faruk Sükan (1921-2005)
"Celal Hoca'yı kaybettik" başlığı ile şunları kaydetmedir:

"Emekli öğretmen Celaleddin Ali İmer hocamız ani beyin kanaması neticesinde hayata veda ederek ebediyete intikal etmiş bulunuyor. Büyük kaybın acı haberi bütün Konya muhitinde ve ondan feyz alanlar üzerinde derin keder ve teessür yarattı. Çünkü Konya maarif ve fikir hayatımızın köklü ve mümtaz bir şahsiyetinin aile efradı, muhteşem ve çok sevgili bir rüknünü, reisini; biz talebeleri, insanlık ve fazilet timsali sevgilisi celal hocasını kaybetmiş bulunuyorlar. Konya'nın son yarım asır zarfındaki kültür irfan ve sosyal hareket ve hamlelerinde Cela-

leddin Ali İmer hocamızın emeği ve hizmetleri büyüktür, unutulamaz.

Ders konferans ve makaleleriyle düşünce ve fikirlerini halka duyurmaya muvaffak olmuştur. Hoca muhtekitli (inançlı), engin ve zengin bir ruh haletine sahipti. Aynı zamanda müspet ilimlere karşı samimi bir aşinalığı ve vukufu vardı. Hülasa hakiki bir Müslümandı. Kelimenin tam manasıyla popüler ve mütevazı bir şahsiyetti. İç âlemindeki zenginlikler bütün meslek hayatında onun devamlı faaliyet ve enerji kaynağını teşkil etmiştir.

Öğretmenlik mesleğinin mevzuu bulunan insan yetiştirmek ve şahsiyet yaratmak için bir öğretmende bulunması icap eden evsafa tam manasıyla haizdi. Talebe psikolojisini ve hislerini çok iyi tanırdı. Okul çağı çocuğun kendine has âlemini ve hususiyetlerini büyük büyük bir vukulla kavrayarak kıymetlendirışı, derinliğine nüfuz eder ve böylece hocalık vazifesini kolaylıkla ifa ederdi. Bu suretle Celal hocanın talebe üzerinde korkuyla asla alakası bulunmayan ve fakat sevgi ve hürmete istinaden kuvvetli bir otoritesi vardı. Bu sebeple bilaistisna her talebe Celal Bey'i kendisinin en son yakın dostu kabul eder, bütün dertlerini, arzusunu ona açar, içini dökerdi. Celal hoca nazari ve kitabi değildi. Derslerini daima müşahedeye ve şahsi görgülerine istinat ettirirdi. Anadolu'yu karış karış tanırdı. Bu maksatla tatil aylarını seyahatle geçirirdi. Ayrıca Türk ve İslam tarihlerine de vakıftı. Hülasa Celal Hoca insanı kâmeldi, fazıldı ve hakiki Müslümandı. Garplı bir kafaya sahipti. Ömrünü memleket irfan ve maarifine hizmetle geçirmiştir. Celal Hoca ölmüştür. Fakat arkasında bıraktığı hoş sadayı daima gönlünde ve kafasında inikâs ettirecek büyük bir kütle bırakmıştır. Ne mutlu ona. Allah gani rahmet eylesin, nur içinde yatsın."⁽²²⁾

(21) Yeni Konya, 6 Aralık 1955.

(22) Yeni Konya, 18 Aralık 1955.

ŞEYH SADREDDİN KONEVİ HAKKINDA CELALEDDİN ALİ İMER'İN BİR TAKRİZİ

Ahmet
ÇELİK

Son devir şairlerinden ve Üsküdar Mevlevihane'sinin son şeyhi Ahmet Remzi Akyürek (1872-1944), Sadreddin Konevi'ye ait "Tabsıratü'l-mübtedi ve tezkiratü'l-müntehi" adlı eseri Farsçadan Türkçeye tercüme etmiştir. Mütercimim ifadesine göre adı geçen eseri kendisine Bursalı Mehmet Tahir Efendi vermiş ve onun izni ve teşvikiyle kopya (istinsah) ettikten sonra 14 Cemaziyelahir 1340/12 Şubat 1922'de tercüme etmiştir.(1) Fakat Milli Mücadele döneminde eserin basılması maddi açıdan zor olduğu için Bursalı Mehmet Tahir Bey bunu da düşünmüş ve Sadreddin Konevi'nin neslinden Cevat Rüşdi Bey'e söylemiş, o da kitabın basımını üstlenmiştir. Ahmet Remzi Akyürek, eseri için Sadreddin Konevi'nin hayat hikâyesine ihtiyaç duymuştur. Bu iş için Konya Askeri İdadisi/Lisesi tarih öğretmeni Celaleddin Ali Bey'den rica etmiştir. O da 15 Ramazan 1340/12 Mayıs 1922'de "Şeyh Sadreddin Konevi" başlığı ile Konevi'nin hayat hikâyesini de kapsayacak şekilde yazarak Ahmet Remzi Efendi'ye göndermiştir. Ahmet Remzi Akyürek giriş kısmında: "Hazreti müellifin (Sadreddin Konevi'nin) mufassal (ayrıntılı) tercüme-i halini (biyografisini) Konya İdadiyi Askeriyesi(2) tarih muallimi (öğretmeni) ensal-i celileyi Hz. Mevlana (kaddesallahu sırrahu) efendimizden (Hz. Mevlana'nın temiz soyundan gelen) Celaled-

din Ali Bey, Konya'dan göndermek lütunda bulundu" diyerek şükranlarını belirtmektedir.(3)

Aşağıda Ahmet Remzi Akyürek (1872-1944)'in Sadreddin Konevi'ye ait "Tabsıratü'l-mübtedi ve tezkiratü'l-müntehi" adlı eserine Celaleddin Ali İmerin "Şeyh Sadreddin Konevi" hakkında yazdığı takrizi sunulmaktadır. Metin Osmanlıca yazıldığından günümüz Türkçesine ait karşılıkları (...) parantez içinde verdik.

ŞEYH SADREDDİN KONEVİ

Karilerinin (okuyucuların) tercümesini okuyacakları şu eserin sahibi, Şeyh Sadreddin Konevi, Anadolu da metfun bulunan evliyâ-ı kirâmın a'zamındandır (büyüklerindedir). Arapça ve Farsça yazdığı kıymetdâr (değerli) kitaplarıyla vahdet-i vücud felsefesinin Küçük Asya (Anadolu)'da tefhimine (anlaşılmasına) çalışan fudelâdandır (değerli kimselerdendir).

Mufassal (ayrıntılı) tercüme-i halleri (hayat hikâyesi), maalesef, elimizde mevcut değildir. Bununla beraber, fukara-i Mevleviyeden (Mevlevi dervişlerinden) el-Hac Derviş Muhammed 1006/1597 târih-i hicrisinde Şeyh-i müşâr-ı ileyhin (Şeyh Sadreddin Konevi'nin) emr-i mânevîyeleriyle (manevi emirleriyle) yazdığı "Reğaibü'l-menakıb" namındaki eserini "muhibb-i evliyâ (evliyanı çok seven), muin-i etkiya (muttakilerin yardımcıları), iftiharü'l-a'yân (ileri gelenlerin övüncü) Osman Ağa"ya ithaf etmiştir.

Bu risâle, İstanbul kütüphanelerinden Darü'l-fünûn Edebiyat fakültesi kü-

(1) Ahmet Remzi el-Mevlevi'ye ait tercüme nüsha İBB Atatürk Kitaplığı OE_Yz_0088 numaraya kayıtlıdır.

(2) Konya Askeri Rüştiyesi, 1327/1911'de yılında açıldı. Birinci Dünya Savaşı yıllarında Köprübaşı'nda bulunan Çelebi Efendi Konağı'nda faaliyet gösterdi. 1917'de Anıt civarındaki Erkek Muallim Mektebi binasının Güneybatı kısmına taşındı. Okul Lozan antlaşmasından sonra İstanbul'a nakledildi ve 1928'de de kapandı. Bakınız: Selçuk Es, "Konya Askeri Rüştiyesi", Büyük Konya Ansiklopedisi Konyanoğlu Müzesi Kütüphanesi Selçuk Es, Arşivi No: 3515; Kerim Sarıçelik, Konya'da Modern Eğitim, Konya 2013 s.138.

(3) Ekrem Demirli, Marifet Yolcusuna Kılavuz, s. 13-14, İstanbul 2013. Fakat burada Celaleddin Ali'ye ait takrizin latinizesinde bazı eksiklikler ve yanlış okumalar mevcuttur: "Ramazan 1360", "Ermevi" "Şeyh Hanbel Türbesi" gibi.

tüphanesinde ve Süleymaniye'de Nakibü'l-üşraf kitapları arasında kayıtlıdır.(4)

Bu eserin ifadesine göre Sadreddin Konevî hazretleri, meşâyih (şeyhler) içlerinde «Şeyh-i kebîr/Büyük şeyh» denilmekle maruflardır. Mevlid-i şerifleri (doğumu) Malatya'dır.

Başka bir eserde, 605 sal-i hicrisinin (hicri yılının) 22 Cemâziye'l-âhir (1 Ocak 1209) Perşembe gecesi âlem-i vücûd (doğmuş) olduklarını görmüştüm.

Malatya'dan Konya'ya hicret edip, şehrin haricinde (dışında) olan Çeşme Kapısı içinde vâki Hoca Hasan mescid-i şerifinde imamet hizmetinde bulundular.

Müşarun ileyhın valideleri (annesi) dul kalmakla Şeyh Muhyiddin b. Arabi'ki "Şeyhi Ekber (en büyük şeyh)" namıyla maruftur- tezevvüç (evlenmişler) buyurmuşlar ve Sadreddin'in terbiye (eğitimi) ve teslikini (tasavvufi terbiyesi) bizzat icra eylemişlerdir.

Tasavvuf nokta-i nazarından Sadreddin Konevî'nin efkârı (düşünceleri), Şeyh-i Ekber'in temâdisi (devamı, takip-

çisi) demektir. Bu cihetle ayrıca tetkike şayandır (incelemeye değerdir).

Mufassal (ayrıntılı) bir İslam tasavvuf tarihi içinde serdedilmesi (açıklanması) lâzım gelen mebahis (konular) bittab (tabiatıyla) burada yazılamaz.

Sadreddin Konevi, tahsil-i ilim (bilgiyi elde edip) ve kemâl ettikten (olgunlaştıktan) sonra Konya'da şeref ve nûr neşreden (yayan) feyyâz (çok feyiz veren) bir şems-i hakikat (hakikat güneşi) olmuştur. Konya surunun dâhilinde (içinde) olan hanesini (evini), vâkit vakit o zamanın en büyük ekâbiri (büyükleri) Alaeddin Keykubat, Sahib Ata Fahreddin Hüseyin b. Ali ziyaret ederler, onun takrirlerinden müstefit (faydalanan) ve müstefiz (feyz alan) olurlardı.

Hatta Camiü'l-usûl'den nakledilir ki, samiîn (dinleyiciler) arasında, hikmet ve kıyâset irâesiyle (zekasıyla) Selçuk tarihinin parlak bir sahifesi olan Fahreddin Hüseyin b. Ali dahi bizzat bulunurdu.

Kendilerinden istifade eden ulema (âlimler) ve urefa (arifler, irfan sahibi kimseler) pek çoktur. "Tefsir-i kebîr" müellifi (yazarı) allâme (Kutbüddin) Şirâzî (v.710/1311),(5) "Fusûsu'l-hikem" şârihi Müeyyeddin el-Cendî (v.691/1292),(6) "Lemeât" sahibi Fahreddin Irakî (v.688/1289),(7) "İbn Fariz Divanı" şârihi Sadüddin Fergânî (v.699/1300)(8) gibi her biri başlı başına tetkik (inceleme) ve tettebbua (araştırmaya) şayan olan zevâta müşârun ileyh üstatlık (hocalık) yapma şerefine nâil olmuştur.

Bu zevatın kıymettar (değerli) eserleri okunursa Sadreddin Konevî'ye ayrılması lâzım gelen takdirâtın (değerin) tezâuf etmesi (kat kat artması, çoğalması) tabiidir.

Konevi, âlem-i insâniye (insanlık âlemine) gelmiş geçmiş fudela (üstün niteliklilerin) ve hükemânın (bilginlerin) eşheri (en meşhuru) sahib-i Mes-

(4) Nakibüleşraf Esad Efendi Kütüphanesi'nde olan menakıbnamesi Hamdizade Mustafa Şükrü namında bir zat yazmıştır. Mustafa Efendi cenab-ı Sadreddin'in menakıbnamesi güzel nesih ile yazmış ve birinci sahifesi latif ve ahenkdar çiçeklerle tezyin ve tezhib etmiştir. Muma ileyh Konya'da civarı dergâh-ı Mevlana'daki Sultan Selim Evvel Camii'nin takındaki yazıların hattatıdır. Eserin istinsah tarihi 1262/1845 tarihindedir.(Celaeddin Ali)

(5) Azmi Şerbetci, "Kutbüddin-i Şirâzî", TDV İslâm Ansiklopedisi c.26 s.487-489

(6) Süleyman Uludağ, "Cendî", TDV İslâm Ansiklopedisi c.7, s.361-362.

(7) Orhan Bilgin, "Fahreddin Irakî", TDV İslâm Ansiklopedisi, c.12, s. 84-86.

(8) Mahmut Erol Kılıç, "Fergânî, Saïdüddin" TDV İslâm Ansiklopedisi c. 12, s.378-382.

nevi Mevlânâ Celaleddin Rumi hazretlerine pek samimi muhabbette (sevgide) bulunmuştur. Müşârün ileyh, Mevlânâ hazretlerinin sık sık ziyaretlerine giderlerdi. Aralarında nice mebahis (ilmi konular) ve meârifler (tasavvufi konular) hakkındaki menkabeleri, mevzumuzdan hariç olduğu için yazmayacağım.

Celâleddin Sipehsalar'ın(9) Mithat (Bahari) Bey(10) tarafından Türkçeye tercüme edilmiş "Menakıb-ı Hüdavendigâr" nâm (isimli) eserinde bu tafsilât (açıklama) okunabilir.(11)

Hatta Celaleddin Rumi'ye "Mevlana" ismini tesmiye eden (lakabını veren) bizzat Sadreddin Konevi'dir. Binaenaleyh, Sadreddin Konevi, Mevlevî tarihinde pek muhterem olan bir zattır. Sadreddin menâkıbnâmesinin bir Mevlevî derviş tarafından yazılması, sonra bu Farsî eserinin urefâ-i meşâyih-i Mevlevîye'den (Mevlevî tarikatının tanınan şeyhlerinden) Şeyh Ahmet Remzi Dede Efendi tarafından gayet latif bir ifade ile tercümesi, o ilk samimi meveddet (dostluk) ve muhabbetin (sevginin) hâlâ devam eden manevi bir cilvesidir.

Cenab-ı Mevlana'yı halka tefhim (anlatmak) için Konya muhitinde mühim takrirlerde (konuşmalarda) bulunan Sadreddin Konevi'dir. Hazreti Mevlânâ'nın 672/1273 tarihindeki vefatlarında vasiyetleri mucibince (gereği) namazlarını kıldırmak üzere imamete geçtiklerinde bir şahika vurup düşmüştür. Namazı orada hazır olan Kadı Siraeddin Urmevî kıldırmıştır. Şehrin haricindeki Musalla'da medfundur. Konya Musallası'ndaki Şeyh Halili türbesinin bu zata nispeti bir hatadır. Türbesinin kitabesinden 1006/1 Eylül 1597 tarihinde Muharrem'in on dokuzunda vefat ettiği anlaşılan (Şeyh) Halili hakkın-da malumatımız yoktur.(12)

Şeyh Sadreddin, funûn-i muhtelif

(değişik ilimlerin) tahsilinde vâsıl-ı derece-i kusva (zirve) olmuştur. Konevi, tefsir, hadis, tasavvuf, kelam, fıkıh ve hikmette (felsefede) vahidü'l-ısr (asrının biricigi) ve feridü'd-dehrdirler (zamanının tekidir). Kendilerinin bazı memâlike (değişik memleketlere) seyâhatleri olduğu gibi, Cengiz'in mâiyetinde bulunup Merağ'a'daki rasathaneyi inşa ettiren fudela-i Şiyyeden âlim-i meşhur Nasirüddin et-Tûsî ile bir hayli mektupları vardır ki, her biri mühim bir bahs-i ilmîyi (ilmi konuları) ihtivâ eden bu mektuplar Nasirüddin'e Sadreddin hazretlerinin ne büyük bir sima-ı ilim ve fazilet olduğunu tasdik ve takrîr ettirmiştir.

Sadreddin Konevi, uzun ömrünü yalnız tedris (eğitim) ve tettebbu (araştırma) ile geçirmemiş, eylevm (bugün) kütüphanelerde hürmetle muhafaza olunan birçok kıymetli eserler telif ederek, nâmını ebediyyen payidar olmasını temin etmiştir.

Müellefâtı (yazdığı eserler) şunlardır: Envârü'l-enbiya, Tebsiratü'l-mübte-di ve tezkiretü'l-müntehî, Tuhfetü'ş-şekür, Tefsir-i Fatiha (270 sahifeden ibaret olan bu mühim eser, epeyce zaman evvel Hindistan'ın Haydarabat şehrinde Emir Hasan el-Hanefî isminde bir zât tarafından tab' olunmuştur. Yazma ve basma nüshaları İstanbul kütüphanelerinin ekserisinde (çoğunda) mevcuttur. Tasavvuf lisanıyla yazılmış pek kıymet-

(9) Nuri Şimşekler, "Sipehsâlâr, Feridun (v.1312)", TDV İslam Ansiklopedisi c.37, s.260.
 (10) Emin Işık, "Mithat Bahari (1875-1971)", TDV İslam Ansiklopedisi c.30, s.5-6
 (11) Sipehsalar tercümesi için bakınız: Midhat Behari Hüsami (Beytun), Tercüme-i risale-i sipehsalar bi-Menakıb-ı Hazret-i Hüdavendigâr kuddise sirrehü'l-ala, İstanbul, 1331, İBB Atatürk Kitaplığı, 922,97, 1331H (1913 M) 1.
 (12) Ahmet Çelik, "Konya'da Osmanlı Kitabeleri Hakkında Beş Soru Beş Cevap", Akademik Sayfalar, 16 Ekim 2019, C.18, sy:8, s.119-126.

tar bir eser-i muteberdir), Camiü'l-usul fi'l-hadis, Risale-i hâdiye, Şerhi hadis-i erbain, Şerhi esmâ-i hüsnâ, En-nusûs fi tavri'l-mahsûs, el-Fukûk, Risâle-i Müfassiha Keşfü'l-esrâr, Miftahü'l-gayb (Mevlânâ Muhammed Fenârî, Muhammed b. Kutbuddin İznîkî, Atpazarî Şeyh Osman Halveti, Bursalı Abdurrahman tarafından bu eser-i mühim şerh edilmiştir), Nefehât-ı ilâhiyye.

Sadreddin Konevi, yalnız nesir yazmamıştır. Vahdet-i vücudun tecelli-i gunâgunuyla mest ve müstağrak-ı ilahi olarak sema etmişlerdir. Halkın anlamayacağı yüksek mevzuları da zengin şiir ve nâzım kisvesi altında ifade eylemişlerdir.

O zamanın mefhûmâtınca (anlayışının gereği) Türkçe eser yazmamıştır. Arapçaları gibi, Fârisî eş'ârı (şiiirleri) de çok latiftir.

Sadreddin Konevi'nin kiminle izdivaç ettikleri (evlendiği) meçhûlumuzdur. Yalnız menâkıblarında mahdumları Sadeddin Çelebi isminde sağıru's-sin (küçük yaşında) iken vefat eden bir zât zikredeler ki: "Konya'da Sadreddin türbesine gidilen yolda "Zindan Kale" civarında (Zevle) Sultan mescidi bina edilirken mimar mihrabı kibleye tevcih edememiş (denk getiremiş), Sadeddin Çelebi hakikat-i keşf ettirmiş (keşifle kibleyi tespit etmiş), bilâhâre vefatı ile Musalla'da Evhadüddin Kirmani yanında defn edilmiştir" diyor.

Konya'da Alaeddin Tepesinde vâki-i (bulunan) Saat kulesi iken münhedim olan (yıkıtırlan Eflatun diye anılan) bina, evvelce cami imiş, 1082/1671 tarihinde Sadreddin Konevi evlâdından Abdurrahman Halife imamet (imamlık) etmiştir. Başkaca malûmatımız (bilgimiz) yoktur.

Sadreddin Konevi'nin türbeleri, şehrin haricindedir ki, buraya "Çeşme Kapısı" denir. Bu binayı Hoca Cihan isminde ağıniyadan (zenginlerden) bir zât cenâb-ı Sadreddin'e hediye etmiştir (Hoca Cihan, Konya'nın garb (batı) tarafında ve beş kilometre mesâfede vâki bir karyedir).

Sadreddin Konevi, 673/1274 tarihinde vefat etmişlerdir. Kendilerinin Tabâkat-ı fukaha'da isimleri mezkûrdür,

Taşköprülüzâde'nin Mevzuatü'l-ülûm'de ve ed-Dürretü'l-fâhire gibi eserlerde mesturdur.

Şeyhin türbesi Selçuk tarzı üzere ağaç direklerden çakılmıştır. Sade bir palamut ağacının gölgesinde bulunan bir türbenin üstü açık, yağmur ve kar asırlardan beri buraya düştüğü halde, bu kabir ve etrafı, hala eski düzenini muhafaza ediyor. Bu sade kabrin muhiti, oradan geçen enzarin dikkatini celb eder. Üzerinde kitâbe ve şâire yoktur.

Kitabede görüldü ki, camiin derûnunda bir de kütüphane vardır. Mezkûr kütüphanede 258 cilt tefsir mevcuttur. Bu kitapların bir kısmı cenabı şeyhin asarından ve bir kısmı da Hazret-i Şeyh-i Ekber'in asarından müteşekkildir, el-Fütühâtü'l-Mekkiyye'nin bizzat Şeyh Muhyiddin Arabî hattı ile olması, ayrıca bir kıymet-i târihiyyeyi havidir. Bu kitaplar, dinî, tasavvufî ve fikhîdir. Yine bu kütüphanede Muhyiddin ibnü'l-Arabi'ye ait hırka vardır ki, yakasını Sultan Murâd-ı Rabi, Bağdat seferine azimet ederken ziyaretinde teberrûken almış ve yerine bir seccade hediye etmiştir.(13)

Şehrin haricinde kalan büyük mutasavvıfımızın türbelerini ziyaret ederken, Cenâb-ı Mevlânâ'nın samimi dost ve muhibbinin ruh-ı şerifine fatihalar ithaf olundu.

Memleketimizin İlmî ve ciddi eserlerine alakalı olan karilerin Üsküdar Mevlevihânesi postnişini fâzıl, şâir, edip, muhterem Ahmet Remzi Dede Efendi hazretlerinin tercüme ettikleri bu mukaddes kitabı, pek tatlı bir hisle okuyacaklarını zannederim.

Şeyh-i fâzılın daha böyle nafi' (faydalı) tasavvuf eserleri telif ve tercüme muvaffak olmasını niyâz ile hatm-i makale eylerim.

Konya: Evasıt-ı Ramazan 1340 / Mayıs 1922

İbn Mevlânâ Celaledin Ali

Konya idâdiye-i Askeriyye Târih Muallimi

(13) Ahmet Çelik, "Hamdizade Abdülkadir'in 'Şeyh Sadreddin Konevi' Adlı Makalesi ve Değerlendirilmesi Üzerine", Sadreddin Konevi Tasavvuf, Felsefe ve Din Sempozyumu Bildirileri, Konya Aralık 2018 s.34-68